

XXVII VISPĀRĒJIE
LATVIEŠU
DZIESMU UN
XVII DEJU SVĒTKI

“NOVADU DIŽOŠANĀS”
XXVII Vispārējo latviešu dziesmu un XVII Deju svētku 150-gadu jubilejas
GĀJIENS

Svētdiena, 2023. gada 2. jūlijs

Dižošanās 1. Dziesmu svētkos pirms 150 gadiem

Jēkabs Jūsmiņš (1847—1928), latviešu dzejnieks un filologs, tieši pirms 150 gadiem, 1873. gadā pēc Pirmajiem vispārīgajiem latviešu dziedāšanas svētkiem rakstīja par izdevību tajos dižoties: *«Vai tas nava lielisks dziedāšanas svētku nopelns, kuri devuši izdevību latviešiem parādīties, cik smalki, cik izglītoti viņi ir, ka arī viņi augstmaņu un karaļu ciltij pieder, ka arī caur viņu dzīslām tek virsaišu asinis!»*

Dziesmu svētku 150gades gājienā pirmo reizi kopā satiksies jaunizveidotie Latvijas novadi. Kur vēl labāk sevi varēs parādīt? Kāda ir katra novada kultūrzīme, ar ko var dižoties un gājienā nest novada priekšā? Ieraudzīsim mūsu šodienas kultūras bagātību novadu savdabībā.

Kultūrzīmes – NOVADU DIŽOŠANĀS

VIDZEME

1. Valmieras novads

Kultūrzīme: SIDRABA BIRZS

Valmieras novada kultūrzīme – sidraba birzs. Tā ir mākslinieka Ivara Mailīša veidotās "Sidraba birzs" ("Sidraba birzs vainags") mazāka izmēra kopija, kas atrodas Dikļos – Dziesmusvētku šūpulī. Ar mākslinieku savu ideju esam saskaņojuši un saņēmuši piekrišanu. Dikļu pagasts iesākumā kopā ar Pirmo dziedāšanas svētku karogu.

Trešo Vasarsvētku rītā pirms 159 gadiem Dikļos ieradās koristi no tuvākām un tālākām vietām, lai visu dienu pavadītu kopīgā dziedāšanā. Nākamajā gadā Dziesmu svētki notika Bauņu Jēkaba kalniņā Matīšu pagastā, bet vēl pēc gada – Rūjienā. Tādējādi pirmo trīs Dziesmu svētku norises vietas bija Valmieras novadā un tas uzskatāms par Dziesmu svētku šūpuli. Kopīgie dziedāšanas svētki bija sākums pirmajiem Vispārējiem Dziesmu svētkiem, kas Rīgā notika 1873. gadā, izaugot par varenu kustību un vienu no skaistākajām Latvijas tradīcijām, ko apbrīno visā pasaulē.

2. Aizkraukles novads

Kultūrzīme: PĒTERA BARISONA MANTOJUMS

Jāzeps Vītola un Jāņa Mediņa audzēknis, komponists un diriģents, dižgars un īstens romantiķis Pēteris Barisons, dzimtajā pusē Aizkraukles novadā smēlās iedvesmu dabā, un te tapuši vairāki nozīmīgi skaņdarbi, kuri iedvesmo mūs līdz šodienai. Lepojamies ar dižgara devumu Latvijas kultūrā, bet jo īpaši ar Dziesmu svētku simbolu - kora dziesmu "Dziesmai šodien liela diena", kas šodien lai atskan no Aizkraukles novada mežvidus pļavām pār Latviju līdz Rīgai. Kultūrzīmi demonstrē Mazzalves pagasta deju kolektīva meitenes komponista mūzas un pats Pēteris Barisons, ko atveido amatierteātra aktieris.

3. Alūksnes novads

Kultūrzīme: MALĒNIJAS VĪRU LEPNUMS

Alūksnes puses ļaudis nāk no kultūrvēsturiskās zemes – Malēnijas. Malēnieši ir sirsnīgi ļaudis un īsti sava novada patrioti. Runā malēniskā izloksnē, ar izteiktu, laužto intonāciju un lieto vārdus, kurus citi latvieši nesaprot. Kārtīgs malēnietis vienmēr ceļ savu kultūru un tradīcijas gaismā, lai visi redz. Šoreiz godā Malēnijas vīru lepnums – garie svārki, kuru Alūksnes muduraiņu rotājums ar krāsaina tūka aplikācijām ir vienīgais zināmais piemērs visā Latvijā. Tos godā tur Alūksnes Kultūras centra deju kolektīvs "Jukums". Malēniešu vīru rokās - Alūksnes iedzīvotāju kopīgi uzaustā 10 metrus garā Alūksnes josta.

4. Ādažu novads

Kultūrzīme:

Ādažu novadā ietilpst divi pagasti – Ādažu pagasts un Carnikavas pagasts, kā arī Ādažu pilsēta. Ādažu novadā 27 km garumā savus likumus met nepakļaujamā spītniece Gauja, līdz tā satiekas ar jūru. Pēc novada iedzīvotāju domām, daba ir Ādažu novada lielākā vērtība, jo Gaujas likumos, jūras viļņos un priežu galotnēs ir milzīgs spēks, ko arī mēs katrs varam smelt, lai pietiktu izturības un iedvesmas savai dzīvei, ikdienai, mieram un laipnībai. Kopā esam spēcīgāki. Kopā – vienā novadā.

5. Cēsu novads

Kultūrzīme: LATVIJAS KAROGS

Cēsu novada dižošanās zīme - kultūrzīme – ir sarkanBALTsarkanais karogs. Latvijas karoga vēsture, nenoliedzami, saistās ar Cēsīm – gan tālajā 13.gadsimtā, gan Latvijas neatkarības atdzimšanas laikā. Livonijas Atskaņu hronikā rakstīts, ka 1279.gadā ap 100 kareivju no Cēsīm ar sarkanu karogu un baltu joslu pa vidu devās palīdzēt Zemgaļu vadonim Namejam. Septiņus gadsimtus vēlāk – 1988.gada 22.oktobrī Cēsu Jaunās pils tornī tiek pacelts sarkanbaltsarkanais karogs. Karoga viļņotā līnija simboliski veido kalnus un lejas, kas sevī ietver Cēsu novada daudzveidību.

6. Gulbenes novads

Kultūrzīme: JŪLIJA MADERNIEKA RAKSTI

Gulbenes novadā dzimušā latviešu pirmā dizainera Jūlija Madernieka raksti ir neatņemama novada un Latvijas kultūrtelpas sastāvdaļa. Mākslinieka personības starojums un radošais mantojums pārsteidz un iedvesmo tekstilmākslas pētniekus ar savu jeb "Madernieka stilu", ar īpatnēju un neatkārtojamu ornamentālo struktūru. Mākslinieks iedvesmojies no etnogrāfijas un dabas mūžīgā mainīguma, attīstījis stilizācijas un dizaina domāšanas prasmes ikvienā daiļrades izpausmē.

7. Jūrmalas valstspilsēta

Kultūrzīme: RAINIS UN ASPAZIJA

Jūrmala ir Latvijas ievērojamāko 20.gadsimta dzejnieku Raiņa un Aspazijas pilsēta. Šeit atrodas Aspazijas māja un Raiņa un Aspazijas vasarnīca un slavenās Raiņa priedes. Jūrmala ir bijusi nozīmīgs abu dzejnieku iedvesmas avots, šeit aizvadīta pirmā kopīgā vasara, šeit tapušas ieceres un darbi.

Rainim un Aspazijai ir bijusi cieša saistība arī ar dziesmu un deju svētku tradīciju. Rainis ir rakstījis apdziedāšanās dziesmas III Vispārīgiem latviešu dziesmu svētkiem, savukārt Aspazija bijusi Rīgas Latviešu biedrības kora koriste.

8. Ķekavas novads

Kultūrzīme: DAUGMALES SAKTA

Nāk dižais Ķekavas novads ar Baložiem, Baldoni, Ķekavu un Daugmales pagastu. Mēs nākam iz laiku laikiem, iz gadsimtu gadsimtiem un nesam sevī kādu senu gaismu, senu uguni un senu noslēpumu. Mūsu lepnums ir Daugmales pilskalnā atrastā sakta, kas izgatavota ap 10. - 11.gadsimtu.

Kā dārgakmens Baldones pilsētai ir izcilais un tautā tik ļoti mīlētais Dziesmu svētku virsdiriģents Jānis Dūmiņš.

Mēs lepojamies ar Ķekavas tautas tērpu, kuram iedvesma tika rasta kādas ķekavietes gadsimtu glabātā tautastērpā.

Tajā savijas Rīgas un Zemgales sulīgās krāsas, ar greznajiem rozīšu un zvaigžņu rakstiem.

9. Limbažu novads

Kultūrzīme: HIMNA "DIEVS, SVĒTĪ LATVIJU"

Limbažu novads – svētīts ar neparasti skaistu dabu, lieliskiem ļaudīm, tradīcijām un dižām personām, kas šeit dzīvo un dzīvojušas...

1873.gada I Vispārējos latviešu dziesmu svētkos, atklāšanas koncertā Rīgas Latviešu biedrības namā, pirmo reizi tiek dziedāta mūsu Baumaņu Kārļa radītā lūgšana "DIEVS, SVĒTĪ LATVIJU". Šodien svētku gājienā Lūgšana "Dievs, svētī Latviju" skan ne tikai balsīs un sirdī, bet arī caur baltiem un sarkaniem dzīpariem ieaustā jostā.

Mēs lepojamies, jo senā Hanzas pilsēta Limbaži šogad svin 800 dzimšanas dienu!

10. Madonas novads

Kultūrzīme: BRĀĻI JURJĀNI

Madonas novadā Dziesmu svētku tradīcija ir sena un stabila vērtība. Šķiet, ka šūpulī jau ielikta mūsu tautas pamatvērtības un latvietības kodols. Un ne bez iemesla - mūsu pusē dzimuši Brāļi Jurjāni. Pēteris, Andrejs, Juris un Pāvuls Latvijas vēstures lapaspusēs ierakstīti kā komponisti, folkloristi, diriģenti un latviešu mežraga spēles skolas pamatlicēji.

11. Mārupes novads

Kultūrzīme: MĀRAS ZĪME

Māras kā pasaules mātes, enerģijas, sargātājas un veiksmes klātbūtni jūtam ik uz soļa, ikdienā un darbā, jau kopš tūkstošgadu seniem laikiem, kad Babītes ezera apkārtnes ļaudis, spītējot kariem, badam un slimībām, piepildīja pilsētas apcirknus ar svaigu pārtiku. Tas mūsu sīkstums, kas ceļ mūs augšup. Mūsu cilvēki, kuri tur godā gadsimtiem senas vērtības.

12. Ogres novads

Kultūrzīme: LĀČPLĒSIS UN LAIMDOTA

Ogres novads sevī glabā tautas spēku, senču gudrību un kultūras mantojumu. Ogres novada Lielvārdē, Daugavas krastā, uzaug varonis Lāčplēsis, te izcīna arī savus varoņdarbus. Šogad Dziesmu un deju svētku 150 gadē novadnieka Andreja Pumpura eposam "Lāčplēsis" aprit 35.gadskārta. Tāpēc simboliski Ogres novada priekšgalā ir Lāčplēsis un Laimdota, kas tērpti

Dziesmu un Deju svētku 100gades tērpos. Tērpus radījusi kostīmu māksliniece Mirdza Kangare-Matule, par pamatu ņemot desmitā gadu simteņa arheoloģisko tērpu rekonstrukcijas no Lielvārdes apriņķa.

13. Olaines novads

Kultūrzīme: ĒRMRITEŅI

Olaines novads lepojas, ka ir aktīvs, industriāls un zaļš. Šajos veloriteņos, kurus ir izveidojis olainietis Matīss Cukurs, ir apvienots viss novada logo.

14. Ropažu novads

Kultūrzīme: SUDRABA PĪNE

Skanīgā, dzidrā sudraba stīga, kas aizgūta no Ropažu novada ģerboņa, godam pārstāv Vidzemes kultūrvēsturiskajam novadam raksturīgo lepnumu, darbīgumu, čaklumu un dzīvesprieku! Četri sudraba dzīpari simbolizē Ropažu novadā apvienotos Stopiņu, Garkalnes, Ropažu pagastus un Vangažu pilsētu. Pīnes raksts ataino Ropažu novada teritoriju pagātni, tagadni un nākotni. Pagātnē mēs esam bijuši kopā un blakus, mūsu ceļi ir krustojušies gadsimtiem ilgi, un to simbolizē pīnes vijuma raksts. Pīne ataino arī šodienas vērtības: būt saliedētiem, mijiedarboties un strādāt kopā, lai novadu darītu stiprāku.

15. Salaspils novads

Kultūrzīme: SALASPILS SAULE

2018.gadā, atzīmējot mūsu valsts simtgadi, Salaspils saņēma īpašu dāvanu – Salaspils saules gleznojumu. Māksliniekiem toreiz bija darba uzdevums-gleznojumā jāizmanto Salaspils novada vēsturi raksturojoši tēli un simbolikas elementi, sienai jābūt veltījumam Latvijas simtgadei ar vēstījumu par Salaspils novada nozīmi Latvijas vēsturē. Gleznojuma pamatā tika izmantots seno Salaspils iedzīvotāju kaklarotas elements. Zīmīgi, ka Salaspils saule spoža un aktuāla vēl šodien. "Salaspils tagad ir vieta, kur saule spīd vienmēr," saka pats mākslinieks, kurš plašākai publikai pazīstams ar segvārdu KIWIE.

16. Saulkrastu novads

Kultūrzīme: SAULE UN OZOLS

Ar saules gaismu un ozola spēku – tā sevi piesaka Saulkrastu novads. Vieta, kur vērot viskrāšņākos saulrietus, baudīt jūras spēka varenību un plaukstā turēt Latvijas vissenākā Sējas dižozola ozolzīli. Saulkrastu novadā dzīvo vairāk nekā 11 tūkstoši iedzīvotāji. Vispārējos latviešu Dziesmu un Deju svētkos šogad piedalās 13 kolektīvi.

17. Siguldas novads

Kultūrzīme: SIGULDAS SPIEKIS

Siguldas spieķis ir īpašs – tādu neatradīsiet nekur citur pasaulē. Siguldas spieķa darināšanas prasme kā viena no pirmajām sešām vērtībām tika iekļauta Latvijas Nacionālajā nemateriālā kultūras mantojuma sarakstā.

Spieķu veidošanas tradīcijas aizsākumi meklējami 19.gs. beigās, kad tika izveidots dzelzceļa maršruts Rīga–Pleskava un Rīga–Valka. Sākās tūrisma uzplaukums, un daudz cilvēku devās uz Siguldu, lai izstaigātu Gaujas senlejas takas. Šai nodarbei labi noderēja spieķis.

18. Smiltenes novads

Kultūrzīme: JĀZEPS VĪTOLS AR KUNDZI

Smiltenes novada Gaujienas „Anņiņas” J.Vītolam, komponistam, bija radošā darba un atpūtas vieta, kur dziesmu glabā pat sirmais akmens, apjoztu tautastērpu rakstiem kā varavīksnes jostu.

Ir vērtības, kas nenoveco, tā ir komponista mūzikas pastāvība un tajā iekodētais nezūdošais garīgums, ko Smiltenes novads gluži kā pērli spodrīna gadskārtējos Vītolsvētkos. J.Vītola apdarē atdzīvinātās tautasdziesmas aiziet savu dziesmoto ceļu cauri paaudzēm. Gan caur tumšu nakti un zaļu zāli, gan tur, kur skaisti dzied lakstīgala, gan saulei pie labās rokas ar dzeltenu kumeliņu. Dziesma dzīvo ilgi, ja tai ir atbalss. Cauri laikiem, mūžiem, paaudzēm.

19. Valkas novads

Kultūrzīme: VIDZEMES BRUNČI

Valkas novada delegācija svētku gājienā dosies ar saviem Vidzemes brunčiem. Valkas novads – Latvijas Ziemeļu vārti. Uz valsts robežas, satiekoties divu tautu nacionālajām kultūrām, radusies ne viena vien folkloras pērle. Stipri un gudri vīri te savulaik izauklējuši ideju par brīvu un neatkarīgu Latviju, bet kora dziedāšanas tradīcijas novadā aizsākušās jau pedagoga, latviešu kora mūzikas pamatlicēja Jāņa Cimzes vadītajā Vidzemes draudžu skolu skolotāju seminārā un aizvijušās līdz lielajiem Dziesmu svētkiem, kad šodien gājienā svētkiem uzgavilē pašvaldības vadība, svētku organizatori un amatierkolektīvu pulks.

KURZEME

20. Dienvidkurzemes novads

Kultūrzīme: Dienvidkurzemes ZIEDU LAIVA

Dienvidkurzemes dižais novads – viens no dižākajiem novadiem Latvijā.

26 pagasti kā stikla pērlītes vaiņagā. 5 pilsētas kā sudraba saktas, cita par citu spožākas.

Jūrja kā mēļa villāne. Meži un purvi kā siltas plaukstas, kas ieskauj. Pilni pūri latvisku garamantu. Cilvēku sirdīs - dzīvā mantojuma dzirksts.

Tas viss ieaušs krāšņākajos tautastērpos un sajūtams skaņākajos balsos!

Iet vienā solī vairāk kā 600 dziedātāju, dejotāju un spēlētāju no DienvidKurzemes!

21. Kuldīgas novads

Kultūrzīme: SVĒTĀ KATRĪNA

Jau ordeņa laikos Kuldīgas pilsētas zīmoga centrā bija Svētās Katrīnas figūra, kas vienā rokā turēja moku ratu ar sešiem spieķiem, bet otrajā – zobenu. Viduslaikos Svēto Katrīnu uzskatīja par garīga darba darītāju - teologu, filozofu, advokātu un studentu aizstāvi. Leģenda vēsta par dievbijīgu meiteni Katrīnu, kas dzīvojusi 4. gs. Aleksandrijā un krājusi naudu pilsētas baznīcas būvei, čakli strādājot. Savu milzīgo darba spēju dēļ viņa tikusi apmelota un sodīta uz moku rata par sakariem ar nelabo. Pēc nāves tā tomēr attaisnota un nosaukta par svēto. Grieķu valodā „Katrīna” nozīmē „šķīstā”.

Arī pēc reformas 2009. gadā jaunizveidotā Kuldīgas novada deputāti nobalsoja par novada ģerboni – sarkanā laukā sudraba jaunava, Sv.Katrīna, ar kroni galvā. Labajā rokā tai rats ar rožu kroni un krustiņu, kreisajā – leļupvērstis zobens. Atšķirība no Kuldīgas pilsētas ģerboņa – novada ģerbonim sudraba izrobota šaurapmale.

22. Liepājas valstspilsēta

Kultūrzīme: GARĀKĀS DZINTARA KRELLES PASAULĒ

Liepājas valstspilsētas dalībnieku gājiena kultūrzīme – DZINTARA KRELLES.

Liiv – Liva – Libau - LIEPĀJA – pilsēta, kas izveidojusies uz šauras zemes strēles starp Baltijas jūru un Liepājas ezeru, kad te uz dzīvi apmetās pirmie zvejnieki, dzintara vācēji un tirgotāji.

Mūsu senči jau pirms vairākiem tūkstošiem gadu, darinot piekariņus, krelles un kulta priekšmetus, ir apliecinājuši savu pieķeršanos dzintaram. Liepājas pludmalē pēc stipra dienvidrietumu vēja, starp jūras zālēm un gliemežvākiem daudziem izdodas atrast dzintaru – saules dārgakmeni.

Pirms 20 gadiem, atzīmējot 750 gadus, kopš pirmo reizi Līvas ciems minēts vēstures avotos, liepājniekus aicināja ziedot dzintara gabaliņus akcijā "Atstāj savu dzintaru Liepājas laikā", lai izveidotu vides objektu - Dzintara pulksteni. Mazākos dzintara graudiņus izmantoja pulksteņa veidošanai, savukārt lielākos savēra KRELLĒS, kas 123 metrus garas un 19,5 kg smagas ir unikāla LIEPĀJAS vērtība. Lai arī netika iekļautas Ginesa rekordu grāmatā, mums tās ir garākās Dzintara krelles pasaulē, ar ko lepojamies un dižojamies, jo esam Dzintara latvieši.

23. Saldus novads

Kultūrzīme: SALDUS SAULE

Pāri Kalnsētas kokiem austoša,
Visur līdzī tā bijusi.
Mana zelta kontrabanda,
Mana kabatas baterija.

Saldus Saule ir ne tikai Saldus novadnieku Māra Čaklā un Ērika Ķīgeļa dziesma, bet arī Saldus novada himna. Tajā ir ietverts viss mums tik būtiskais - Saldus novada unikalitāte, mīlestība pret vietu, kurā dzīvojam, un mums tik svarīgie – cilvēki – zem mūsu Saldus Saules.

24. Talsu novads

Kultūrzīme: OZOLLAPU VAINAGS

Talsu novada zelta smailē zaļš ozollapu vainags dāvā stabilitāti. Augstākajā Talsu pakalnā, Tigulkalnā, kuršu un lībiešu pēcteči stādījuši ozollapu dubultapli, lai divkāršs spēks dziesmām, vārdiem un domām. Ozollapu vainags, saules dotā gaismas uzticības zīme, stiprināts Kolkasraga smailē, kur satiekas Dižjūra un Mazjūra. Te vējam cits spēks, vārdiem cits skanējums. Novada diženums vainaga vienībā un tradīciju spēkā. Talsu novada 818 svētku dalībnieki ik dienu kopj latviskās tradīcijas, lai dzīves pieredzējušiem dalībniekiem līdzās ietu jaunie: tā apvienojot kustību vitalitāti un viedumu.

25. Tukuma novads

Kultūrzīme: ROZE

Dodoties uz Tukuma novadu, ikviens Latvijas ceļotājs zina un atkārto pie sevis teicienu "Uz Tukumu pēc smukuma!".

Tukuma novads rada mieru un drošības sajūtu. Novada smukums mums mīt dabā – upju ielejās un ezeros, smilšainajā pludmalē, apstrādātajos laukos, mežos un pat purvos, apkārtnes pilis, muižās un Abavas upes līkļos.

Spēks un viedums mīt Tukuma novada ļaudīs.

Mūsu kultūras zīme – roze. Roze mūsu novada ģērbonī, Rožu svētki – krāšņāko Latvijas pasākumu kopumā, roze – krāšņajos dārzos un puķu dobēs.

Šogad Tukumam 770.

26. Ventspils novads

Kultūrzīme: SUITI VENTIŅI LĪBIEŠI. Lai dzīvo suit', ventiņ', līvlist!

Ventspils novads lepojas, ka tajā dzīvo suiti, ventiņi un lībieši. Brunču krāsās ietērptie uzraksti atgādina par tradīcijām un kultūrvēsturiskajām vērtībām novadā.

27. Ventspils valstspilsēta

Kultūrzīme:

Ventspils – pilsēta, kur ciena pagātni, domā par rītdienu un ražīgi strādā šodien! Ģimenei, mazulim un atpūtai draudzīga pilsēta! Puķu un strūklaku galvaspilsēta!

ZEMGALE

28. Bauskas novads

Kultūrzīme: ZEM ZELTA OZOLA ZARIEM

Zem Bauskas novada zelta ozola zariem dzīvo 2 pilsētas un 18 pagasti – katrs kā spēcīgs zars, kas balsta, dod pavēni un dāvā zelta zīles - cerību uz Latvijas zemē stipri iesakņojušos jaunu ozolu paaudzi!

29. Dobeles novads

Kultūrzīme: AUGUSTS BĪLENŠTEINS

Tieši Dobelē 1870.gadā notika Pirmie Kurzemes dziedāšanas svētki. Svētkus organizēja Latviešu literārā biedrība dobelnieka, etnogrāfa un mācītāja Augusta Bilenšteina vadībā! Šī dziesmu diena ir pēdējais spēcīgākais impulss Lielajiem Dziesmu svētkiem Rīgā. Pateicoties Bilenšteina aizrautībai, Dobeles ir kļuvusi par vienu no pirmajām vietām Latvijā, kur 19.gs. beigās aizsākās ceriņu šķirņu stādīšana, kultivēšana un selekcionēšana. Vienai no ceriņu jaunšķirnēm dots Bilenšteina vārds. Ceriņi joprojām aug pirmās dziesmu dienas vietā pie Dobeles pils un visā pilsētā. DOBELE DZIED UN ZIED JOPROJĀM!

30. Jelgavas novads

Kultūrzīme: DEJOTĀJU ĢIMENE trīs paaudzēs

Gājiena goda vietā iet Viļa Ozola dēla ģimene – tas ir dzīvais simbols, kuri caur dejotprieku nes dejas tradīciju tālāk nākamajās paaudzēs.

Kopā ar Viļa Ozola ģimeni kā paaudžu pārmantojamības simbols gājienā iet arī Jelgavas novada gados vecākais un jaunākais deju kolektīvu dalībnieks – Mārtiņš Karelis un Samanta Šuktere.

31. Jelgavas valstspilsēta

Kultūrzīme: DZIESMU SVĒTKI JELGAVĀ 1895

IV Vispārējo latviešu Dziesmu un Mūzikas svētku plakāts - vimpelis un tā laika rīcības komiteja.

SĒLIJA

32. Aizkraukles novads

Kultūrzīme: JĀŅA JAUNSUDRABIŅA MANTOJUMS

Rakstnieks, dzejnieks, dramaturgs, gleznotājs, grafiķis un mākslas kritiķis Jānis Jaunsudrabiņš ir ar īpašo latvisko gēnu kodētu, arī mūsdienās aktuālu cilvēka likteņa tēmu tēlotājs. Aizkraukles novadam īpaši nozīmīgs ir Neretas Mūsmāju attēlojums “Baltajā gāmatā”, kas iekļauta Latvijas kultūras kanonā. “Kā sniegi kalnu galotnēs, lai mūžam balti būtu mēs” Jāņa Jaunsudrabiņa baltajā bērņības zemē.

Mūsmāju saimi atveido Seces amatierteātris, režisore Astrīda Mencendorfa un Jaunjelgavas kultūras centra bērnu deju kolektīvs. Jāni Jaunsudrabiņu atveido amatierteātra aktieris.

33. Jēkabpils novads

Kultūrzīme: VILKAPĒDA

Jēkabpils novada Slaties pagasta cimdā ieadīta visai reta rakstu zīme – vilkapēda, ko etnogrāfe Mirdza Slava uzskata par ļoti senu.

Tā pauž sēļu dziļo saikni ar dabu un spēju attēlot zīmēs nospiedumus dabā un dvēselē.

Taču sēļiem ir ne vien dziļa saikne ar dabu, bet arī ar dziesmu. Sēļu rotāšanas dziesmām ir raksturīgs īpašs, savdabīgs skanējums un tās vieno sēļus abos Daugavas krastos.

34. Augšdaugavas novads

Kultūrzīme: SĒLIJAS DIŽOZOLS

Kas ir Sēlijas DIŽOZOLS? Caur gadu simtiem pulsē Augšdaugavas novada Sēlijas ļaužu pašapziņas spēks gluži kā varenā dižozola košais dzīvīgums. Dižozola zaros daudzveidīgo putnu saimes, līdzīgi kā dzīves spīta pilnie sēļi nekad nebeidz vīt savas dzimtas ligzdas. Kā putnu daudzveidīgais skanējums un košums sabirst Sēlijas auglīgajās palieņu pļavās un ap sevi pulcina apbrīnas pilnus vērotājus, tikpat dzīvības spara pilni ir Sēlijas ļaudis, kuri, neslinkojot, ar lepnumu raisa savus personīgos talantus un spējas, gudri, krāšņi, radoši un rūpīgi saimniekojot savā Tēvzemē.

LATGALE

35. Augšdaugavas novads

Kultūrzīme: AUGŠDAUGAVAS MUSTURDEĶIS

Augšdaugavas novads ir vieta, kur satiekas Sēlija un Latgale. 2011.gadā tika uzsākta Lielā Augšdaugavas musturdeķa veidošanu. Tikpat neatturami, kā uz Daugavu traucas tērces, urgas un strauti, tūkstošiem krāsainu dzīparu savijas vienā lielā musturdeķī, vienojot katru, kas ielicis savu artavu kopīgajā darbā. Ir tapis 1.6m plats un 508m garš musturdeķis, ko darinājuši vairāk kā 5000 cilvēku no visas Latvijas un ārvalstīm. Katrs fragments nāk ar sirds siltumu, radot krāsainu mīlestības upi, tikpat pilnasinīgu un mainīgu kā Daugava. Šogad tas tika pārmests pāri Daugavai, simboliski vienojot abus krastus.

36. Balvu novads

Kultūrzīme: ABRENES BALTAIS TAUTAS TĒRPS

Balvu novada kultūrzīme ir Ziemeļlatgales jeb Abrenes baltais tautas tērps, kas ir unikāla novada vērtība un ievērojama Latvijas etnogrāfijas mantojuma sastāvdaļa. Spilgta un silta savā tīrībā. Kā darbā, tā godos visas sieviešu tērpu daļas ir bijušas baltas. Latvijā baltais tērps ir saglabājies vienīgi Ziemeļlatgalē. Balvu novada kultūrzīmi gājienā prezentē viens no spilgtākajiem lokālās identitātes centriem – Upītes kultūrtelpa un Slišānu ģimene, kas pēta, glabā, attīsta un dzīvo latgaliskajā identitātē. Svētku gājienā baltajā Abrenes tērpā dodas vēl četri novada kolektīvi.

37. Daugavpils valstspilsēta

Kultūrzīme: LATGALES DZIESMU SVĒTKI

Pirmie vispārējie Latgales novada Dziesmu svētki notika 1940.gada 16.jūnijā Daugavpils jaunajā Stropu estrādē, tajos piedalījās vairāk nekā 8 000 dziedātāju no visas Latgales, tajā skaitā arī no Abrenes. 1990.gadā Daugavpils Stropu estrādē, atzīmējot 50.gadskārtu, kopš pirmajiem svētkiem, emocionālā gaisotnē atkal notika Latgales Dziesmu svētki. Dziesmu svētki – tā ir mūsu tautas garīgā dominante arī jaunajā gadu tūkstošā. To parādīja arī 2005., 2010. un 2015. gadā notikušie krāšņie svētki, kas iezīmēja jaunu lappusi to vēsturē. Nākamie Latgales Dziesmu svētki ir plānoti 2025. gadā.

38. Jēkabpils novads

Kultūrzīme: KRUSTPILS VILLAINE

Krustpils villaines rakstos ir ievītas Latvijas spēka zīmes, krāsās ierakstīti visi četri Latvijas gadalaiki – baltas ziemas, pureņu pilnie pavasari, pilnbrieda zaļās vasaras, koši sarkanās rudens lapas. Katra Krustpils villaine ir tautas mākslas piemineklis savai dzimtajai pusei, kam nav otra līdzinieka, ko centās un vēl joprojām cenšas saglabāt un nodot no paaudzes paaudzei.

39. Krāslavas novads

Kultūrzīme: KOKA ZIZLIS AR CELU JOSTĀM

Krāslavas novads ir vieta, kur iepukstas Latvijas sirds, jo tieši šeit mūsu likteņupe Daugava, gluži kā tautiska josta, mezdama septiņus lokus, iezīmē it visu Latvijas iedzīvotāju apziņā pārliecību: "Mēs esam vienoti tradīcijās". Mūsu celu jostā "Daugavas loki" ir ieausts stāsts par Daugavu un Krāslavas novadu.

40. Līvānu novads

Kultūrzīme: 1940. GADA LATGALES DZIESMU SVĒTKU KAROGS

Līvānu novads dižojas ar Latvijas karogu, kam jau ir 83.gadskārta. 1940.gadā Latgales Dziesmu svētku organizatori lūdza Latgales sievietēm gatavot Latvijas karogus un tos ziedot Svētku vajadzībām. Audēja Antoņina Mazurs Dabars atsaucās aicinājumam, un karogs plīvoja Latgales Dziesmu svētkos. Kad svētku dalībnieki nodziedāja himnu trīs reizes, karogi tika nolaisti. Karogs tika aizvests mājās uz Jaundabariem. Kad ģimene devās trimdā, to ņēma līdzi. Karogs pēc 67 gadiem atkal plīvoja Latviešu dziesmu svētkos ASV. Šodien šo karogu nes gājienā Birzāku ģimene. Tas ir atgriezies mājās – Latvijā.

41. Ludzas novads

Kultūrzīme: PETERŅAS – LATGALES LINU APAVI

Ludzas novada ļaudīm Dievs ir dāvājis ne tikai viszilākos ezerus, baltākās bērzu birzis un melnāko rupjmaizes klaipu, bet arī senāko pilsētu Latvijā – Ludzu. Ludzas novads allaž izceļas ar savu gadsimtiem senu vēsturi, kultūru un tradīcijām. Novada lepnums ir seno latgaliešu līnu auklu apavi "Peterņas", kuras darina novada meistars Saļimons Ķipļuks, kas visu savu mūžu ir dziedājis Ludzas korī un savā vairāk kā 85 gadus garajā mūžā nav izlaidis nevienus Dziesmu svētkus!

42. Preiļu novads

Kultūrzīme: PREIĻU ETNOGRĀFISKĀ JOSTA

Tā ir rakstaina audene ar sarkaniem "ozoliņiem" un "saules" rakstiem, ziedainām malām un bārkstiņām kā rudzu vārpām galos, kas līgojas, vēja noliektas, pār Preiļu novada labības laukiem.

Šeit ievīts novada ļaužu gudrības un zintniecības senais spēks. Vienlaikus tā ir svētības nesēja un sargātāja.

Preiļu etnogrāfiskajā jostā izrakstīts viss cilvēka mūža rits, kurā rakstu rakstos atmirdz milzīgais Preiļu novada skaistums un valdzinošais dabas spēks.

43. Rēzeknes novads

Kultūrzīme: LATGALES PODNIECĪBA

Latgales podniecība ar tās ikgadējām Latgales podnieku dienām nozarē „Tautas tradīcijas” ir atzīta par Latvijas kultūras kanonu.

Tas nozīmē, ka mūsu podniecība ir starp visu laiku izcilākajām un ievērojamākajām Latvijas kultūras vērtībām.

Māla vēja zvani, māla podi, svilpaunieki – plānots tos izmantot svētku gājiena noformējumā.

Un kā zilo ezeru un rudzu lauku zeme, svētku gājienu rotāsim arī ar rudzu vārpu un zilu rudzupuķu pušķiem.

Rēzeknes novads. Otrās līdzīgas debesu puses nav visā pasaulē...

... tikai mūsu pusē rītos un vakaros balsis tik ilgi un skaisti skan, deju soļi dun, vēja zvani un putnu balsis sadziedās.

XXVII Vispārējos latviešu Dziesmu un XVII Deju svētkos Rēzeknes novadu pārstāv kopskaitā ap 700 dalībniekiem no 41 māksliniecišķās pašdarbības kolektīva.

44. Rēzeknes valstspilsēta

Kultūrzīme: STYPRI GORĀ

Rēzeknes valstspilsētas kultūrzīme "Stypri Gorā" simbolizē Rēzeknes upi, kura tek caur Latgales sirdi un latgaliešu valoda nemitīgā ritējumā plūst pa to. Katrs Dziesmu svētku dalībnieks rokās nes bērzu slotiņu, ar kuru "uzmetīsim garu". Svētais Gars (GORS) ir kristīgās dzīves pirmā dāvana, galvenā dāvana. Gars atver mūsu sirdi, veic mūsos darbu. Uzmetīsim Goru!

45. Varakļānu novads

Kultūrzīme: PĀRPIERIS

Varakļānu novada kultūras zīme un kultūras mantojums no seniem laikiem, ar ko novads var lepoties, ir sievu galvas rotas sastāvdaļa - Pārpieris, tas ir izrakstīta linu audekla loksne plaukstas platumā, tik gara, lai varētu apņemt visu galvas priekšējo pusi. Pārpieru galos piešūtas auduma saitītes sasiešanai. Pārpieris nav patstāvīga galvas rota, virs tā vienmēr sien galvasautu vai lakatu.

DIASPORA

46. ASV

Kultūrzīme: Andreja Jansona trimdā darinātā KOKLE

47. AUSTRIJA

Kultūrzīme: JĀŅA DŪMIŅA MANTOJUMS

Austrijas latviešu diasporas lepnumu Ilzi Dūmiņu, sava tēva diriģenta, profesora Jāņa Dūmiņa, radošā darba tradīciju turpinātāju.

48. DĀNIJA

Kultūrzīme: VAINAGS

Kā kultūras zīmi Dānijas diaspora ir izvēlējusies vainagu.

"Pinu, pinu vainadziņu
no zaļas zāles un pļavas puķēm
no koku lapām un putnu dziesmām
no jūras viļņiem un mīļiem vārdiem."

Latviešu diasporai Dānijā vainagu pīšana ir tradīcija, kas ceļo no paaudzes uz paaudzi kopā ar tautas dziesmām, pasakām un svinību tradīcijām. Katrā vainagā katra paaudze ievij savu dziesmu, stāstu, vēlmes, sapņus un piederību dabai, kas gan Dānijā, gan Latvijā ir apbrīnojama ar savu skaistumu.

49. ĪRIJA

Kultūrzīme: LATVIEŠU KULTŪRAS SVĒTKU ĪRIJĀ ZĪME

Īrijas diasporas delegācijas priekšgalā svētkos dosies mums nozīmīgo svētku – Latviešu kultūras svētku Īrijā zīme. Gājienā tiks nesta arī Eiropas Latviešu Kultūras svētku (ELKS) II zīme – tie ir svētki, kas tika rīkoti 2019. gadā.

50. KANĀDA

Kultūrzīme: ĀRPUS LATVIJAS DZIESMU SVĒTKU KAROGS

51. NORVĒGIJA

Kultūrzīme: KOLEKTĪVU KAROGI

Kolektīvu karogi - mūsu katra kolektīva idenditātes sastāvdaļa, simbols un vēstījums, ko ar lepnumu nesam sev pa priekšu un godājam. Katram kolektīvam atšķirīga sava simbolika un tās skaidrojums - raksturīgā kultūrzīme. Vienam dziesma, bet otram deja, kas piemēram var būt arī simboliskā izteikta kā satikšanās ceļš un nesaraujama saite ar Latviju utt. Dižojamies arī ar saviem kolektīvu vadītājiem, dalībniekiem, un saviem tautastērpiem kā vienu no piederības zīmēm.

Ideja, ka kolektīva priekšā starp Latvijas karogiem būtu kolektīva karogs, kā raksturojošā kultūrzīme un aiz karogiem, dižosimies mēs paši dalībnieki.

52. SOMIJA

Kultūrzīme: SUITU GODA DRĀNAS

Somijas latviešu kultūrzīme – suitu goda drānas. Latviešu tautas tērps, kādu to pazīstam un tā tradīcijas kopjam šodien, ir cieši saistīts ar Dziesmu un deju svētku kustību, tās aizsākumiem un attīstību 19. gs. beigās un 20. gs. sākumā.

20. gs. pirmajā desmitgadē somu arheologs un etnogrāfs Aksels Olais Heikels (*Axel Olai Heikel*, 1851–1924) devās ekspedīcijās gar Baltijas jūras krastu, apmeklējot arī Bārtu, Rucavu, Alsungu, Ventspili, Lielirbi un Kolku. 1909. gadā viņš ekspedīciju materiālus izdeva traktātā “Baltijas provinču un setu zemes tautas tērpi” (*Die Volkstrachten in den Ostseeprovinzen und in Setukesien*). Nodaļā, kas veltīta latviešu un lībiešu tautas tērpiem, atrodami foto uzņēmumi un to apraksti. Somijas Nacionālajā muzejā Helsinkos glabājas Heikela ekspedīciju laikā savāktie suitu tautas tērpu elementi, kuri līdz pat mūsdienām ir viens no galvenajiem avotiem suitu tērpu pētniecībā un komplektēšanā. Daudzas Somijas muzejā glabātās tērpu sastāvdaļas ir uzskatāmas par unikālām, jo ne Latvijā, ne kur citur pasaulē tām līdzīgas nav saglabājušas.

Tā ir kultūrzīme, ko Somijas latviešu kolektīvi – tautas deju kopa “Aurora” un koris “Ziemeļmeita” – ar cieņu un lepnumu rādīs Dziesmu un deju svētku gājienā “Novadu dižošanās”.

53. UKRAINA

Kultūrzīme: LATVIJAS SKVĒRA KIJIVĀ MAKETS

Baltu koka makets ir Latvijas skvēra Kijivā galvenais gaismas ķermenis, kas veidots no akmens ar Baltu rakstiem. Mūsu dejojājs Aleksis Babuškins ir šī skvēra arhitekts. Viņa sieva, mūsu dejojāja, ir idejas autore. Bet skvēra tapšanā roku un finanses ir pielikuši arī pārējie dejojāji – citi raka bruģi un uzstādīja soliņus, bet vēl citi ziedoja skvēram līdzekļus. Skēru publiski atklāja LR Ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs, Kijivas mērs Kļičko, un protams, mūsu Kastaņu dejojāji ar mazu dejas performanci.

54. VĀCIJA

Kultūrzīme: LIELAIS KAROGS

Latviešu Centra Minsterē īpašumā ir 8 x 4 metrus liels Latvijas Valsts karogs, kas 1968. gadā par saziēdotiem līdzekļiem tika šūts VISPASAULES LATVIEŠU JAUNATNES KONGRESAM. Šis karogs ir pavadījis disaporu ne vien šajos kongresos, bet pieredzējis arī Pasaules Brīvo latviešu Dziesmu dienas Minsterē 1984. un 1987.gadā. Tas ilgu laiku bija lielākais Latvijas karogs pasaulē.

55. ZVIEDRIJA

Kultūrzīme: LAIMAS SLOTIŅA

Esam izvēlējušās Laimas slotiņu par savu spēka zīmi. >>>|||<<<

Laimas slotiņa ir veiksmē, svētība laimes simbols, dvēseles sargātāja. Tā aizslauka nevēlamo, ir visa labā aizstāve, likteņa aizstāve, likteņa lēmēja, kā arī izpilda katra trīs karstākās vēlēšanās.

Cauri vairākām paaudzēm (kā, piemēram, vecmāmiņa Ligita, meita Laima un mazmeita Josefine) arī svešumā, mēs lolojam latvisko kultūras mantojumu, valodu un tradīcijas, un #kopādziedot, rodam laimes sajūtu sev un dodam to citiem.

Mums ir pašām sava tautasdziesmas:

Viena meita Rīgā dzied,

Otrā dzied Stokholmā.

Abas dzied vienu dziesmu,

Viņām labi saskanēja.

56. Rīgas valstspilsēta

Kultūrzīme: TRĪS RĪGAS GAIĻI

Trīs Rīgas Gaiļi – Pēterbaznīcas, Doma baznīcas un Jēkaba baznīcas no augstākā punkta, kas atrodas Vecpilsētas sirdī, ievada Rīgas gājienu. No augstā punkta tie nolaižas un piedalās gājienā, lai trīs reizes iedziedātu "Rīga dimd", tā aicinot un modinot. Tiem seko "Rīga dimd" pavisam tiešā veidā, kā teksta upe, kura ieplūst pilsētas centrā.